

„Gæca, son boatta balvaiguim, ja juokke čalbme galgga su oaidnet, maidai si guđek læk su čadarettim.“

Nr. 12. 19ad jakkegærde.

Korsfjordast 30ad juni 1917.

Redaktor: Henr. Olsen.

Rokkus hærvasvuotta.

Ibmel olbmuk læ juokke aiggai gavnadn dai audogasamus dovd-dosid sin rokkusgammaristesek. Dat bitta sistdoalla mavsolas duodaštusa sist, guđek læk harjetalam daina „audogas goanstain“ atte rokkadallat Ibmele.

Moft oappap mi rokkadallat?

Go mu ječčam visesvuotta ja buok æraid maidai golnai, ja mon im diettam gostege mailmest gavnadn duttavašvuoda, de oppim mon sogjalattet mu čibbidam Jesus nammi.

Rokkus hærvasvuotta.

Vuoi, moft dadde dam duotta kristalaža rokkus læ okta audogas dingga! Jak. 5, 16.

Moft dat læ audogaslaš go okta vaivan olmuš balotaga satta sarnodet daina alla majestætain almest ja diettet atte Ibmele usteb-lažat mojtalla sudnji Jesus Kristus, min rakis Hærramek ja bæstamek diti.

Damditi legje dak hoarrasak sikke čabbat ja burist ouddandoallam rokkus nuftgo vaimo bajas-bajedæbme Ibmele.

Olguslebbe du biktasad; dastgo rokkus goargno bajas, mutto arbmo njiemja vuolas, cælkka Luther.

Dat oskolaš rokkus læ dego skipa mi manna appai. Mutto dat skipa i likkotuva goassege.

Muttom rokkusin læ gukkeb matke dakkat go ærain, mutto dak bottek buokak vissaset ouddan rigges galvoiguim.

Rokkus læ dego gæse lavtadas.

Jaskadet ja oaidnemættomet luoit-tadek rokkusa buristsivdnadusak vuolas dam rokkadalle sielo bag-jeli ja buok dam bagjeli, maidi su rokkadus guoska, ja ouddan-bukta dai stuoremus burid.

Rokkus læ dam oskolaža ællem-laibbe.

Luther cælkka: Skuovvaduogjar goarro skuova ja bivtasgoarro bik-tas — kristalaš rokkadalla; dat læ su ællemlaibbe.

Mi burid ain saddaš, dat sadda ja ouddanbuktjuvvu rokkus bokte, mi aivestassi læ dat famolaš kæisar. Olmušlaš dilalašvuodai siste oudedep mi buok rokkus bokte: dat mi læ ordnijuvvum stivrep mi; mi læ boastot dam divvop mi ja buoreddep; maid sanek æi sate divodet ja buoredet, dam gillap ja gierddap mi — rokkus bokte. Famo valde vuostai i læk æra radde go rokkus.

Adde aldsesad dile rokkadallat Ibmele.

Dat læ buoreb dakkat uccanaš rokkus vuolde go atte læt doaimast nuft ædnag dingaiguim rok-kustaga.

Must læ nuft ædnag dakkamuš atte mon ferttim rokkadallat 3 dimo bæivest, celki Luther.

Dat gutte sæsta rokkus aige, lappa dam; mutto dat gutte lappa aige rokkus diti, galgga gavnadn dam fast ællem siste, mi læ riggeslaš buristsivdnadusast.

2be Sam. girjest, 7, 18 muittaluvvu ovta olbma birra, gutte addi aldsesis aige rokkus siste. Dat čuožžo su birra, atte „gonagas David manai sisa ja læi dobbe Hærra muodoi oudast.“

Ias Mosesgirjest, 32, 24—26, muittaluvvu maidai ovta olbma birra, gutte addi aldsesis dile rokkus siste, ja nuft gukkes aige atte Hærra i ožžom lobe luottet su mæddel ouddalgo buristsivdnadus bodi.

Daniel birra (6, 11) muittaluvvu atte son læi dat olmai gutte addi aldsesis stuora dile rokkus siste. I vela dat garraset aittadatte gonagaslaš rangastus daidi, guđek 30 bæivest rokkadalle gudege ærai go gonagas Dariusi, sattam balddet Daniel addet aldsesis buorre aige læt rokkus siste Ibmele!

Lukas 6, 13 muittaluvvu migjidi Jesus birra atte son læi čada i ja rokkus siste. Son addi aldsesis alo buorre dile rokkusi.

Okta hoppus rokkusællem i sate manņasisguoddet maidege buristsivdnadusaid.

Oskolažak, guđek rokkudallek uccan ja læk doaimmas rokkus siste, sulastallek alo Ægypten čieča ruoidna gusa.

Aige hoaposvuotta galgga læt dat mi agja Ibmele olbmuid gar-rasebbo rokkusællemi — dainago mi dal æmbo go goassege ouddan sattep farga „ruoidnat“ ja „sliedat“.

Moft oažžop mi buttes vaimo?

Moody ani muttom in čuovvovaš lage čajetam diti moft mi galggap oažžot min vaimoid buttesen.

Son celki: „Moft galggabetet di dakkat oažžom diti čavllasvuoda, mailmalašvuoda, gadašvuoda ja buok baha erit vaimost? Dastgo di arvvedepet burist atte dak

dingak ferttijek olgus ouddalgo di lepet dokkalaža Ibmeli.“ Dasto valdi son ovta guoros glasa, lokti dam bajas ja jærai: „Moft galgam mon oažžot aimo erit glasast? Satango mon dam gurrit giedain? Im goassege, vaiko mon goivošim agalažat. Almake læ soames dist gutte dakka aido dam lakai su vaimoines. Di viggabetet agjet dam baha erit vaimost ječadek navcain ja famoin, vai dasto Ibmel galgga dævdet dam ječaines. Mutto gæča dal.“

Dasto devdi son glasa ravdaidi buttes, krystalčielgga čacin ja celki: „Man ollo aibmo læ dal glasast? Arvvedepetgo di? Mi æp sate gurrit daihe buttestet min vaimoidemek. Mutto ollasætadde ječad Ibmeli, ja son aiggo Bassevuoina famost buttestet ja dævdet du vaimo. Dat læ Ibmel gæidno. Dat læ dat aidno gæidno.

„Muittal migjidi moft mi galggap jabmet.“

Muttom ærrodakkam-čoaaggalmasast soaldatidi Londonest čuožasti okta nuora offisera bajas ja celki: „Mi galggap fast farga bačalamhavdidi ja vejolaš jabmemi mannat. Aiggogo oktage dist muittalet migjidi moft mi galggap jabmet?“

Oanekaš boddo jaskadvuoda manjel bodi okta nisson ouddan, goarjasti sardnestuolo balddi ja celki: „Vuoinad ječad Jesus siste, divrraset ostujuvvum siello“ j. n. v. I daiddam læm oktage čalbme čoaaggalmasast, mi i laktaduvvum.

Ertsikkujuvvum.

Muttom ucca gandaš, gutte davja læi gullam atte Jesus eritvaldda min suddoid, celki muttom in su ædnasis: „Mon im mate diettet gosa Jesus dakka buok dai suddoid maid son eritvaldda.“

„Gula dal ja muittal munji, Karl,“ vastedi su ædne, „gosa læk don dakkam buok dai bogstavaid maid don čallik du tavvalad ala ikte? Gost læ dak?“

„Dak æi læk gostege. Mon eritsikkom daid.“

„Aido nuft læ maidai dam oskolaža suddoiguim; dak læ eritsikkujuvvum. Nuft gukken go nuort-

tan læ oarjas, nuft gukken dikta son min bagjelduolbmamid læt erit mist.“

Bævtalaš sanek.

Ællem læ okta arppo, mast Ibmel doalla gidda goabbašak gečin, mutto bærgalak rakada čuolmaid gasko.

*

Du čuovgga satta čakketuvvut rokkus siste, mutto dat galgga čuovggat dagoin.

*

Dat læ guokte dinga maid don satak dakkat du ællem. Don satak oaffaruššat du ællemad aldsešad, ja masset dam, daihe don satak oaffaruššat dam sudnji gutte addi dudnji dam, ja — gavdnat dam.

*

Dævde du gædnegasvuodaidad dam sajest, gosa don læk bigjum, ja jos Hærra darbaša du æra sajest, de galgga son goit čajetet dudnji dam.

*

Ouddalgo don dabmit nubbe, dainago son i læk dakkam buorebut, berrik don gavdnat lægo son dakkam dam buoremusa.

*

Mangas gudek æi goassege væket ovtage, celkkek: „Im mon sate væketet buokaid.“

*

Bæna gutte čuovvo su isedes, doavvo aldest læt olles friavuoda. Nuft læ maidai olbmuiguim. Maid sinamatek sin vuoddodussan, læ duottavuodast sin hærrak, maid si čuvvuk ja jægadek. Jos don aigok læt fria, de oapa raddit bagjel hæjos dabid.

*

Duotta vuollegašvuotta læ dego violrasse, dat i šadda allag, mutto sogjalætta su oaives ja čiekka ječas su lastaides sisa.

*

Ibmel rakisvuotta i boattam Kristus jabmemest, mutto Kristus jabmem bodi Ibmel rakisvuodast.

*

Ješaldam im læk mon mikkege; Jesus siste læm mon hærvasvuoda ædnam gonagasbardne.

Miŝŝon-sagak.

Manemus olmušlogo mielde galggek læt Europast 277 miljon olbmu, gudek guddek girkkonama; Asiast 11½ miljon; Davve-Amerikast 65 miljon; Australiast 12½ miljon.

285 miŝŝonæra læk doaimatusast Ægyptenest; mutto ain læk 12,000 stuoreb ja ucceb gavpug, gost i gavdnu oktage evangelistalaš sardnedægje. Ægyptenest læ 15 miljon sistassek, gæina stuoremus oasse læ muhammedanalazak.

Madagaskarest læ Dam darolaš miŝŝonstašonain 835 særvvegodde ja 85,600 særvvegodelatto.

Ruošacædnamest læ stuime bokte boattam maidai olles religionfriavuotta. Maid dat maksa dam stuora ædnani, dat læ illodatte diettet. Dat ruošalaš albmug læ gukka ællam vuoinalaš diettemættomvuoda siste. Dal algga kristalalašvuotta čuovgagoattet dobbe.

Jagest 1915 gastašuvvujegje Dam darolaš miŝŝonsæreve barggosajest Madagaskarest 2789 mana ja 1561 olles olbmu.

Mongoliet, Asiast, læ 4 gærde stuoreb go Tuisclanda; mutto dobbe barggek dušše 10 miŝŝonæra.

Japanest gavdnujek 84,000 kristalazak, mutto 52 miljon bakenak.

Afrikast gavdnujek 50 miljon olbmu, gæi gaskast i læk vela algatuvvum miŝŝonbargo.

Brasilienest læ alggam olgusaddet bibalid oainotemidi. Johannes evangelium læ olgusboattam stuoreb bogstavaiguim.

Arvo mielde 10 miljon kruvna čoggujuvvujegje dibma nissonin Amerikast miŝŝoni.

Kinast læ arvvalusa vuolde skapot statareligiona mietta dam stuora rika.

Bengalenest, Indienest læ 20 miljon olbmu jabmam dam manemus 10 jagest, gudek æi læk gullam evangelium bestujume saga.

Sameádnam govaiguim ja tævstain.

Čali Jens Vevestad mittom darogiel blađest.

Jotta gást Sameádnamest.

Go mi doáivvop dat illodatta min blađe lokkid, ja erinoamačet samid, oažžot lokkat vebaš Sameádnam birra ja oaidnet soames gova dast, de læp mi luoikatam moadde gova ja seammast jorggalam samas dam bitta min blađđai, maid dat amas olmai læ čallam Sameádnam birra.

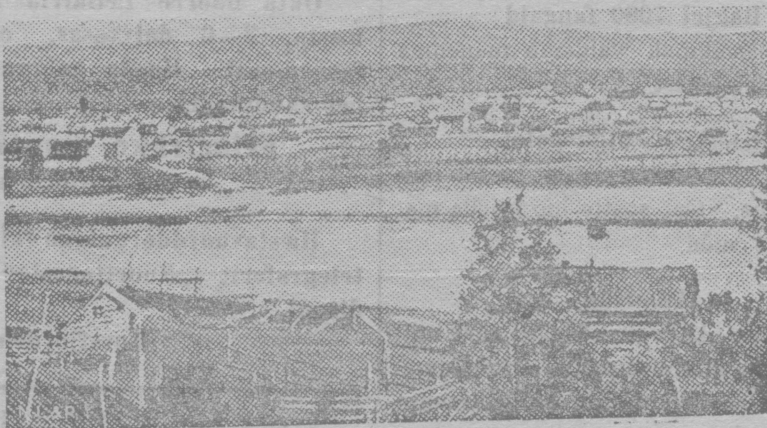
Son čalla: Sameádnam læ mainasádnam, Norga mainasádnam. Dat læ celkkum ja čallum davja ouddal, mutto juokkehaš gutte boatta dokko davas ja læ oappam dovddat Sameádnam luondo ja dilalašvuoda, oažžo duodastusa dam ala atte dat læ duotta mi læ celkkujuvvum.

Gieldadoavter Garašjogast gæssejottolagast.

Go Sameádnam namatuvvu mainas- daihe suvcašenam, de jurdašek ádnagak gaskaijabeivaš ja dam rigges, lieggos čuoovga ala, mi adda dai čabba gæsseijaidi daggar dievasvuoda čabbesvuodast ja bajasbajedattemest, maid æi sanek æige ivnek sate čilget. Dat fertte sisaletuvvut. — Daihe dat hirmos čuovgadægje guovsakas, mi jalakas dalvveækkedid dakka alme gomovuoda nuft ællen min ouddi su alo molsodægje ivnehærvvasvuodain. Imas læ maidai duoddarid madotes sturrodak ja luondofamoid hirmmadak. Ja manne maidai i namatet gaskabeivemano? Dat vuostaicælkka dam boares nãmatusa mano birra nuftgo okta buorrankat es igjagolggolaš.

Mutto Sameádnam i æigaduša duššefal maidnas sælggadasa ja bajas-

Garašjoga girkkobaikke.

movtidame. Juokke buorre mainas muittal čikkujuvvum davveri birra, mak imašlažat bajasocujuvvujek daihe gonagasrikai birra mak vuttuvvujek.

Okta guđadasoasse Norgast, maid Sameádnam dakka, læ vidodakki stuoreb go gonagasrikak Danmarko, Holanda daihe Belgien, ja dam bæive go Sameádnam ollo vejolašvuodak šaddek burist oudeduvvut, i daide gosi Norga æigaduššat nuft rigges oase su ádnamestes. Dušše soames talla — oanekažat namatuvvut — čajetek: Sameádnambivddo satta ovta jagest, ouddamærka diti 1912, addet min ádnami 15—20 miljon kruvna sisaboado.

Professor Vogt læ rekinastam atte duššefal Madavarjagest læ 1000 miljon ton (okta ton 1000 kilo) 35 procentasaš ruovddemalma. Jos sægotuvvum, væra rekinastujuvvu 3 kruvni ton, dakka dat 3000 miljon kruvna.

Sameádnamest læ dal dušše 6,500 mitto (okta mitto 1000 kvadratmetar) gilvuvuvvum æna; mutto statistikalaš rekinastem muittala atte amtast læ 141,214 mitto mi satta gilvuvuvvut. Dat talla čajeta atte Sameádnamest berreši læt stuoreb oudedæbme ádnamgilvvem harrai.

Dak læ ouddamærkak daina bævtalemus ælatusgeinoin. Gal satašegje ain namatuvvut marga stuora gaska-oame, mai bokte ožžuvuvvuši riggeslaš sisaboatto mangai duhati sidaidi ja lassanattaši min našonalobmudaga stuora summaiguim. Sameádnam læ addam dam ragjai ollo avke, ja vejolašvuodak attanuššami ja oudastmannami læ æmbo go mangas arvvedek. Dam berrijek olbmuk madaoasest min ádnamest ibmerdet ja miedetet, go sameádnamlazak bottek sin gaibbadusaiguim buoreb dilalašvuoda harrai nuft marga dafhost ja bajasvæketet ælatuslagid. Dak ruđak maid stata adda dam varas, ruoktotbuktek fast rigges rentoid.

*

Sameádnam gielđain læ mañemuš rekinastem mielde Garašjokka dat stuoremus. Dat galgga læt 7,539 kvadratkilometar — arvo mielde sæmma vidodagast go Akershus ja Jarlsberg ja Larvik amtak okti. Dam guovte amtast bottek 30 olbmuk juokke kvadratkilometar ala, mutto Garašjogast bottek 10 kvadratkilometar juokke olbmuk ala. Gielđast legje mañemuš olmušlogo mielde 849 sistasse.

Assek Garašjogast læ erinoamačēt bagjesamek, ja boacodoallo læ dat stuora ælatusgæidno. Dat læ dam divrasaige vuolde addam buorre sisaboado, bierggohaddek læ juo gorgnum sagga, ja samek dolvvok galvoidæsek markanidi. Go dimačavča bigjui alemushadde bocubirggoi, dikte samek orrot boccuidd njuovvamest. Si legje tinim nuft burist atte valdde sivot ja gečče aige.

Boacosamidi læ divrasaigge buktam erinoamaš sisaboado, ja nubbe bælest dovddo dam dæddo uccan, dainago sin darbbasi-oastem læ uce: vehaš jafok, gafek, sokkar, duppat; muđoi skappo boaco gosi buok æra maid si darbašek.

Ædnamgilvvem læ dai maņemus jagid ouddanam namatamværa lakai Garašjogast. Dat oudeš Garašjoga gielapappa, boacodoaloinsektor Kr. Nissen, dagai ollo ædnamgilvvem oudedame diti dam aige go son læi pappan dobbe, ja mangas muittek dai vajatusaid ædnamgilvvemest, mak sust legje Frognerutstilligest 1907.

Luossabivddo læ maidai avkotatte Garašjogast. Dat læ nuft uccan goržek Dænojogast ja æra uceeb jogain atte luossa manna bajas gidda 300 kilometar Dænojokkanjalmest. Garašjoga girkkobaikke, mi læ 165 km. njulggislinja duokken Dænovuona rajest, orro dušše 122 metar allodagast bagjel abe.

Garašjogast læ munga čuođe duhat mitto vuovdde — erinoamačēt soakke ja bæcce. Dobbe læ nokka vuovdde gieldda darbašæbmai, ja muttom oasse vuovdujuvvu maidai olgobællai gieldda. Vuovdde læ dobbe nuftgo æra sajin Sameoednamest stataægadus. Barggo vuovddeaše oudedam diti læ joavddam gidda dam boaitos ragjegildi. Jagest 1915 gilvi stata vuovddedoallo bæcegilvvagid 38 mitto vidodakki. Gilva ožžujuvvu Maalselvenest.

(Lassetuvvu boatte nummarest).

Mailme-soatte.

Aibmosoatte.

Tuiskalažai maņemus stuora aibmosoade falletæbme Englanda guovddo læ goddam 100 olbmui ja havvadattam 439, muittaluvvu Londonest.

Stuora vašše Englandast tuiskalažai vuostai go si sorbmijek vigetes manaid ja nissonid aibmosoade bokte. Gaibbeduvvu atte galgga dakkujuvvut sëmna lakai Tuisklanda vuostai.

Mæravuolašsoatte.

Stuora franskalaš passašerdamppla læ vuogjoduvvum Atlanterabest. 200 olbmui occaluvvujek.

Guokte franskalaš borjasskipa læ vuogjodattam ovta tuiskalaš mæravuolašvadás.

Soames tuiskalaš mæravuolašvadás galggek læt vuogjoduvvum fast dai maņemus vakkoid.

*

Darolaš dampak vuogjoduvvujek nuftgo dabalažat sëmna galbmavarravuodain. Bagjel bælgudad čuođe darolaš dampa dam ragjai vuogjoduvvum ja arvo mielde 600 olbmui massam hæga.

Tuiskalažai goavesvutti

daidda læt vaddes gavduat værddadusa. Dam maņeb aige læk si alggam vuogjodattat rafhalaš bivddešoitaid olgobælde Sameoednam. Ja i dast læk nokka. Dak šoitak mak æi vuogjoduvvu, billeduvvujek ja bivddid bierggasak suppujuvvujek merri.

Okta bivddešoitai, maid okta vaivaš læska Vargain æigadušai, ja mi læi gaddaiboattemen dievvalastast, dæivatalai tuiskalažain. Si valdde ja cuvkkijegje šoitai mašina, suppo bivddolasta, bivddid darbašægje bierggasid ja biktasid merri, valdde høvsmannest 1500 kruvna lugarest ja dikte dasto bivddid gillat hæde favlest aittalatte baroi siste ja rabas alme vuolde,

Daggar oudastmannamlake læ æmbo hæpadlaš go mærarievedæbme. Dat læ goit ain manatatte go i oktage læt massam hæga bivddin nuftgo nigjidi dittujuvvu.

Bagjel 7000 fangaid

læ engelasolbmak valddam maņemus šlagast Belgienest.

Frankrika olgusgolok

soade vuolde dam ragjai læ 93 milliard frans. Gal soatte juo njiella mađotes ollo ruđa.

Amerika

galgga fast bevilgit oddasist 600 million dollar aibmoskipaidi. Dam amerikanalaš soattelonimi læ loppeduvvum 10 milliard kruvna.

Dam vides mailmest.

Gonagas Konstantin

Grækenlandast læ eritælkam aldestes gonagastruono ja addam dam ječas boarrasebnuorab bardnai, prins Alexanderi. Gonagas Konstantin baggijuvvui dam dækkat Englanda, Frankrika ja Ruosaednam gaibbadusčallag bokte. Dal galgga son guođdet Grækenlanda ja maunat engelas soatteskipa mielde Italiai ja dasto Schweizi.

100,000 soaldatid

aiggo Kanada fastain skappot Englandi.

Søtermoenest

læ 4 soaldat dubmijuvvum 3—4 manorangaštussi, dainago si vigge oažotet dakkat militærestreika.

Okta groavalaibbe

maksa dal Kristianiast 75 evre.

Dak nøitrala ædnamak

æi oažo Amerikast ollo sisafievredæmedam aige. Præsident Wilson læ mæredam odda lagai bokte atte hettit galvoid boattemest Tuisklandi čađa dai nøitrala ædnamid. Damditi aiggo Amerika doallat garra bærraigæččam dasa atte dak nøitrala našonak æi oažo vehašge æmbo galvoid go aido jure si darbašek aldseæsek.

Mi læp gitevažak

dai kommiššonæraidi, guđek čokkijek doallid, vuostaivalddek ja sisasaddijek sist velgolaš kontingenta blađđai. Dat heivve burist dal jakkeboelemolssomest.

Aica dam!

Okta buorre fæilafria njiñnales hæsta, 3—6 dalvvasaš, ostujuvvu fargamusat. Hæsta galgga buorre læt skuovvadet.

Friagirkko manaisida, Korsfjorden.

Hæstavuovdde galgga čallet daihe telegraferit „Nuorttanaste“ ekspedisioini,

Korsfjorden.

Prenttejuvvum „Nuorttanaste“ prentimrakkanusast, Korsfjord'ast.